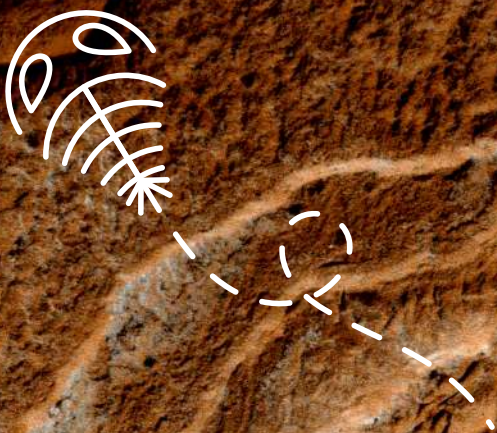
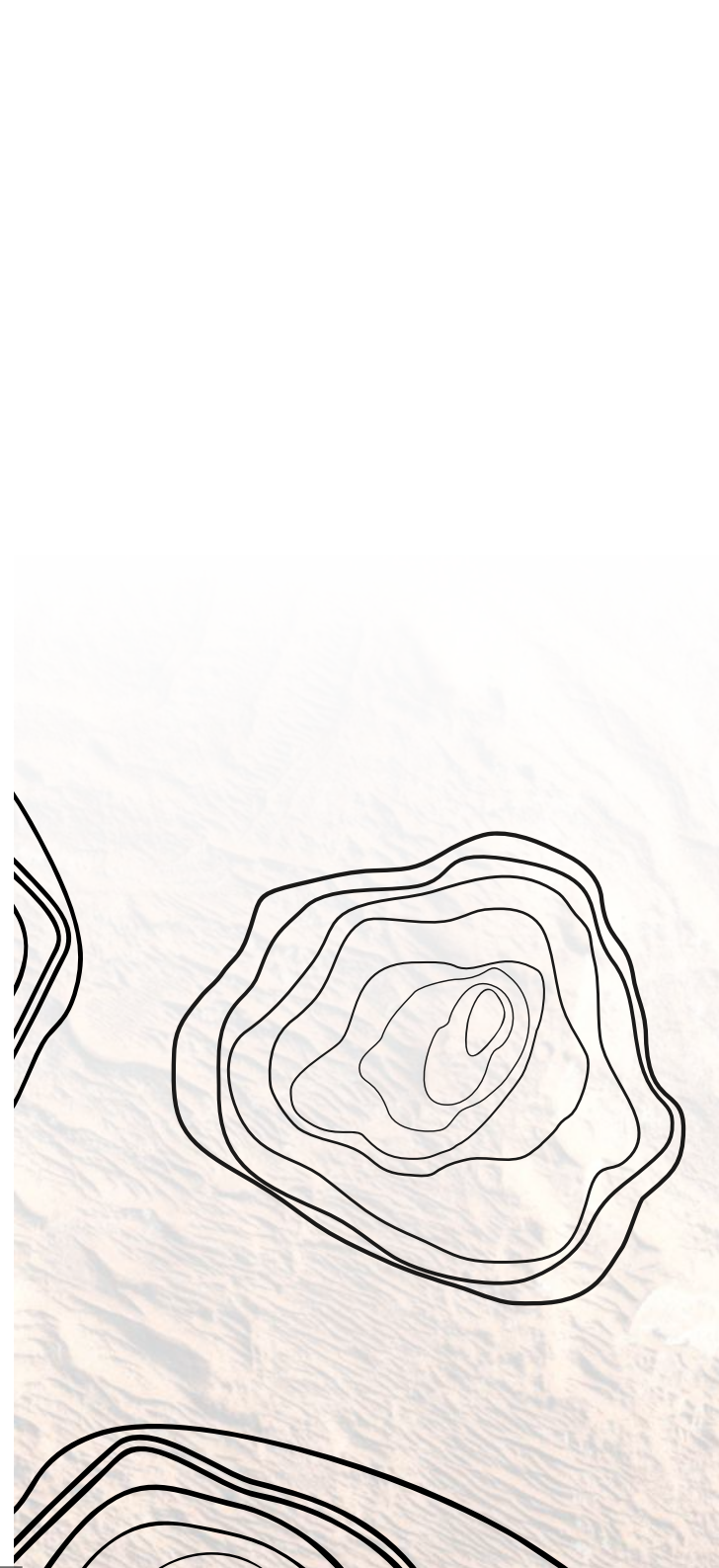

ZKAMENĚLÁ PRAHA

ZKAMENĚLÁ PRAHA

Všude kolem v Praze, pod našima nohama, či na Barrandově skále, Braníku, Velké i Malé Chuchli nebo Radotínu můžeme studovat dávnou historii naší planety. Všechny skály byly původně mořským dnem, vše se měnilo a vrásnilo.

Pojďme se společně projít po zkameněném dnu prvohorního moře a objevme svědky dob dávno minulých, stovky milionů let staré zkameněliny!

RADOTÍN A JEHO OKOLÍ

ORTOCEROVÝ LŮMEK

Stojíme na dně prvohorního moře, které zde bylo v siluru před nějakými 415 miliony let. Všude plavali pravěcí hlavonožci s rovnou schránkou – ortoceři a díky jejich četným nálezům získalo naleziště i svůj název. Trubičkovité schránky se povalují opravdu všude, na kamenech uvidíme jejich zbytky. Nedaleký Lochkov má ve znaku tři stočené schránky hlavonožců. Kromě ortocerů nalezneme jistě také malé mušle, správně mlže, mezi nejhojnější patří rod **Cardiolinka** – srdcovka. Trilobiti jsou zde relativně vzácní a jsou drobní. V opuštěném zarostlém Mramrovém lomu se před 2. světovou válkou těžil ortocerový vápenec, který vyleštěný používali na obklady významných budov. Na Smíchově, na náměstí 14. října dodnes stojí dům bývalých lázní, na jehož obkladech si jistě hlavonožců brzy všimneme.

Zastávka autobusu MHD č. 120 K Cikánce, naleziště se nachází asi 200 m od ní. Za radotínskou cemen-tárnou směrem k Lochkovu je vpravo odbočka ze silnice. Po několika desítkách metrů se vpravo objeví suťové pole s vápenci a ve svahu patrné vrstvy.

RADOTÍN A JEHO OKOLÍ

SUDY U KOSOŘE

Lomy se nazývají „Sudy“ díky sudům podobným skalním útvarům, které jsou z pěšiny dobře viditelné. Zde nejsou starší černé, ale jen mladší šedé vápence. V této lokalitě je hojný výskyt trilobitů, především druhu **Odontochile hausmanni**, jejichž krásné ocasní štíty – pygidia – patří k typickým nálezům.

Kromě trilobitů je možné zde nalézt zejména malé mušličky – ramenonožce. Velikou vzácností jsou také kostěné trny trnoploutvých žraloků, kteří zde žili před více než 400 miliony let.

Zastávka autobusu MHD č. 120 V Sudech, naleziště se nachází asi 500 m od ní. Asi 150 metrů od odbočky k Černé rokli odbočuje z cesty pěšina, která vede do starých lomů.

ČERNÁ ROKLE

Z černých devonských vápenců těžených v Černé rokle se v zhruba do 2. sv. války vyráběly dlažební kostky, které dodnes najdeme třeba na Václavském náměstí či Národní třídě.

Ve vápencích se nacházejí schránky ramenonožců, mlžů Panenka a třeba také zbytky zvláštního trilobita s ploutvovitým ocasním štítem. Velikou raritou jsou zde nálezy pancířů prarýb s hvězdičkovitou kresbou. Jsou dokonce pojmenováni podle zdejších nalezišť: **Kosoraspis**, **Sudasapis** a vtipně **Tlaspis**.

Zastávka autobusu MHD č. 120 V Sudech, naleziště se nachází asi 400 m od ní. Jděte po silnici dále ulicí V Sudech směrem ke Kosoři. Cesta vede lesem a je osazena informačními tabule s vyobrazenými trilobity. Pěšinou od silnice vpravo do lomu k hlavní skále, poté vpravo pod stromy až k břízkám a suťovému poli.

OKOLÍ MALÉ CHUCHLE

VYSKOČILKA U MALÉ CHUCHLE

Na malé skalce jsou kulovité útvary - tzv. Barrandovy růžičky. Ty jsou památkou na vysychající sopečnou lávu. Rozpadavé cibulím podobné růžičky jsou zdejší raritou.

Graptoliti, kteří obývali moře v podobě velkých kolonií především v siluru a devonu se zde nacházejí v obrovském množství a černým břidlicím se proto říká graptolitové. Stříbrně zbarvené pilkám podobné graptolity najdeme snad v každé břidlici za betonovým záta-rasem.

Zastávka autobusů MHD č. 129, 172, 241 a 244 Malá Chuchle, naleziště je odsud cca 500 m. Lokalita Vyskočilka je pokračováním Barrandovy skály směrem proti proudu Berounky. K lokalitě se dostanete, pokud podejdete železniční most a budete pokračovat dále po silnici až k informační ceduli.

LOM U KAPLIČKY

To, co vypadá jako žlutavý písek, je ve skutečnosti vodou a chemickými procesy rozpuštěný, rozsypaný vápenec. Zkuste si vzít trochu tohoto „písku“ domů a pomocí sítka na čaj vyplavit zbytky prvohorního moře - kusy lilijic a mušličky. Z tohoto místa byla popsána řada nových druhů. V žádném případě nenarušujte skálu, trochu drolivého vápence si ale odnést můžete.

Ideální je rozpadavý vápenec nasbírat na více místech v malých „jeskyňkách“, zvýšíte tak pravděpodobnost nálezu pěkných zkamenělin.

Zastávka autobusů MHD č. 129, 172, 241 a 244 Malá Chuchle, naleziště je odsud cca 500 m. Barrandova skála s velký nápisem BARRANDE a klikatými vrstvami je učebnicovým příkladem síly geologie, která zprohýbala mořské dno. Jděte až k Barrandovskému mostu, poté pěšinou vlevo až k jeskyňce.

ZKAMENĚLINY V ŘEPORYJÍCH

POŽÁRY

Požárský stratotyp je jedním z nejvýznamnějších nálezů zkamenělin v Čechách. Ve stěně vlevo ve skále totiž vědci objevili hranici dvou prvohorních stupňů siluru. Tím je toto místo naprosto výjimečné.

Lokalita Požáry dokonce dala jméno samotnému souvrství – nazývá se požárské. Zkamenělin, především drobných ramenonožců a lilijic nad tunelem najdeme jistě hodně. Do skály ale klepat kladívkem rozhodně nikde nesmíte.

Zastávka autobusů MHD č. 130, 174, 241 a 246 Řeporyjské náměstí, nálezště je odsud cca 1200 m. Kousek pod Řeporyjským náměstím za železničním mostem silnicí vlevo. 500 metrů za posledními domy vede pěšina, kovové schody a novogotickým tunel ze 30. let minulého století ústící do bývalého lomu.

PLACATÁ SKÁLA

Placatá skála je složena z šedozelených pískovců a prachovců, které jsou typické pro období svrchního ordoviku (před zhruba 450 miliony let). Díky různé zrnitosti hornin je možné vidět stopy po podmořském životě, který se zde nacházel.

Viditelné jsou stopy po lezení mořských živočichů a jako zdejší fenomén také pravidelné pěticípé hvězdicovité fosilie, které jsou výlitkem po hadicích či hvězdicích, když si sedly na dno. Podobně jako když se odlévají sádrové stopy zvěře, se i zde do otisku v bahně otiskl kal mořského dna a my můžeme najít výlitek stopy.

Zastávka autobusů MHD č. 130, 174, 241 a 246 Řeporyjské náměstí, naleziště je odsud cca 1500 m. V Mládkově ulici hned pod náměstím je mezi domky vlevo plochý skalní útvar, kterému se říká Placatá skála.

MUŠLOVKA A LOBOLITOVÁ STRÁŇ

Jak název napovídá, v sutích se hojně nacházejí ramenonožci, mlži a ortocerové. Je možné zde najít i trilobity.

Těžba zde byla ukončena ve 30. letech dvacátého století. Když objednete lom zprava, po 200 m se ve svahu nacházejí útvary písčité zbarvených vápenců, opět jde o úplně rozpuštěné a rozpadavé vápence, z nichž je možné doma vyplavit v sítku drobné zkameněliny.

Zastávka autobusů MHD č. 130, 174, 241 a 246 Řeporyjské náměstí, naleziště je odsud cca 1500 m. Pokračujte Mládkovou ulicí do údolí, přes potůček až k ruinám starých budov. Dojdete vlevo do lesa ke zcela zarostlému vstupu do Mušlovky.

ZÁKLADNÍ PRAVIDLA A BEZPEČNOSTNÍ UPOZORNĚNÍ PŘI POHYBU V LOKALITÁCH

Není dovoleno sekat kladivem ani jinými nástroji do skály a snažit tak vytloukat zkameněliny. Své nálezy hledejte v sutích a věřte, že s prázdnou určitě neodejdete.

Z vybavení postačí obyčejné kladivo z dílny a ruce – nejvíce nálezů získáte při probírání se kameny.

Vzácné nálezy, které si chcete odnést, jednotlivě zabalte nejlépe do starých novin.

Protože při ťukání kladivem mohou odlétat kousky kamenů, buďte při této činnosti mimořádně opatrní a chraňte si zrak brýlemi.

Po kamenitých sutích chodte opatrně, jen v pevné obuvi.

Pozorujte přírodu kolem, neboť kromě zkamenělin se na lokalitách nachází i jedinečná fauna a flora.

Živá i neživá příroda tu je i pro budoucí generace a je nutné ji chránit a chovat se k ní zodpovědně, především s ohledem na pravidla ochrany přírody a krajiny a také vlastní bezpečnost.

DOPORUČENÁ LITERATURA PRO VÁŽNĚJŠÍ ZÁJEMCE

Ivo Chlupáč

Geologické vycházky do pražského okolí

Jiří Kříž

Geologické památky Prahy

Jarmila Kubíková

Neznámá tvář Prahy – příroda a rostlinstvo

Agentura Koniklec

Stezkami Barrandienu – Průvodce na cesty 2

Na lokality se můžete vypravit i s průvodcem. Termíny komentovaných vycházek najdete na

webových stránkách Agentury Koniklec

www.koniklec.cz/tag/geovychazky

nebo na stránce

www.geologickevychazky.cz

Vydání podpořilo hlavní město Praha v rámci projektu ekoporadnypraha.cz.

AGENTURA KONIKLEC

Autor textu a fotografií: Mgr. Štěpán Rak
Grafické zpracování: Petr Karas

Vydala Agentura Koniklec, o. p. s. v roce 2019.
Náklad 1 000 kusů.

